T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 598
KARAR NO : 2017 / 23
KARAR TR : 20.02.2017

ÖZET : 1380 sayılı Yasanın 36/e maddesi uyarınca tesis faaliyetlerinin durdurulması ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesine ilişkin davanın, aynı Yasa 32 nci maddesi gereği ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesigerektiği hk.

-
-
-
-

K A R A R

-

Davacı : İzmir Valiliği
Vekili : Av. G. B.E.
Davalı : P.P.M.S. Sigara Tütün Sanayi ve Ticaret A.Ş
Vekili : Av. E.E. Kaya

O L A Y : İzmir Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü görevlileri tarafından 02/11/2012 tarihinde davalı şirketin Torbalı'da bulunan tesisinde yapılan denetimde atık su deşarjından alınan su numunesi analiz raporu sonuçlarının "Su Ürünleri Yönetmeliğinin" 11. maddesinde belirtilen "sulara boşaltılabilecek atıklar kapsamında" uygun çıkmadığının belirlenmesi üzerine, Torbalı Cumhuriyet Başsavcılığının 17/12/2012 tarih ve 2012/1220 İddianame numaralı talepnamesiyle 1380 sayılı Yasanın 36/e maddesi gereği davalı şirkete ait işletmenin faaliyetlerinin durdurulması ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

Torbalı (kapatılan) 2.Sulh Ceza Mahkemesi: 23.01.2014 gün ve E:2013/32, K:2014/84 sayı ile " Kabahatli P.P.M.S. Sigara Tütün Sanayi ve Ticaret A.Ş' nin atık su deşarjından çıkan atık sudan alınan numunelerdeki analiz raporlarına göre "Su Ürünleri Yönetmeliği" madde 11 de belirtilen Ek 6 "Sulara Boşaltılabilecek Atıklar" kapsamında uygun çıkmadığı belirlenmiş ve mahkememizce sonradan da kabahatli firmanın atık su numunesi alınarak yaptırılan araştırmalarda da sonuçların uygun çıkmadığı anlaşıldığından" gerekçesiyle kabahatli şirketin eylemine uyan 1380 sayılı Yasanın 36/e maddesi gereği davalı şirkete ait işletmenin faaliyetlerinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesine karar verilmiştir.

Davalı vekili aynı gün verdiği süre tutum ve 07/02/2014 tarihli itiraz dilekçesiyle yasa yoluna başvurmuştur.

TORBALI (KAPATILAN) 2.SULH CEZA MAHKEMESİ:12/02/2014 gün ve E:2013/32, K:2014/84 sayılı ek karar ile "Kabahatli şirket vekilinin 07/02/2014 havale tarihli dilekçesi üzerine dosyanın yeniden ele alınarak incelenmesi sonucunda; talepnameye ilişkin 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 27/8.maddesi gereğince idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişiyle ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebi ile birlikte idari yargı merciinde görüleceğinden mahkememizin görevsiz olduğu" şeklindeki gerekçeyle görevsizlik kararı vermiş, yapılan itirazın reddedilmesiyle kararın 30/05/2016 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekili bu kez aynı taleple idari yargı yerine müracaat etmiştir.

İZMİR 4.İDARE MAHKEMESİ: 13.10.2016 gün ve E:2016/1356 sayı ile "2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3.maddesinde dava dilekçelerinin görevli yargı yeri yönünden inceleneceği belirtilmiş olup, 15/1-a maddesinde ise, adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği kuralı yer almıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2.maddesinin değişik 1 numaralı bendinde: "a)İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebeple, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" idari dava türleri olarak sayılmıştır.

1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun "Cezalar" başlıklı 36. maddesinde;

"Bu Kanundaki ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliklerdeki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenlere verilecek cezalar aşağıda gösterilmiştir.

…

e) 20 nci maddeye göre çıkarılan yönetmelikteki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenler bir milyar lira İdarî para cezası ile cezalandırılır. Suç; fabrika, imalathane ve atölye gibi tesis sahipleri ve bunların sorumlu

kıldığı kişiler tarafından işlendiği takdirde, on milyar lira idari para cezası hükmolunur. Bu gibilerin faaliyetlerinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerinin zarar vermeyecek hale getirilmesine mahkemece karar verilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanunun "Muhakeme Usulü" başlıklı 32. maddesinde : "Bu Kanunda yer alan mahkemece yerine getirilecek görevler zaruret görülmeyen hallerde sulh ceza mahkemelerince onbeş gün içerisinde evrak üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanır." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 36. maddesinin l/e bendi gereğince, davalı şirketin faaliyetinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesine yönelik açılan kamu davasında; Torbalı 2. Sulh Ceza Mahkemesinin E:2013/32, K:2014/84 sayılı kararı ile davalı şirketin 1380 sayılı Kanuna aykırı eylemi gerçekleştirdiği sabit olduğundan faaliyetinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesine karar verildiği; ancak 12.02.2014 tarihli ek karar ile bu kararın kaldırılarak Mahkemenin görevsizliğine ve karar kesinleştiğinde dosyanın resen Nöbetçi İzmir İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verildiği, davalı idarenin ilgili karara itirazı üzerine İzmir 5. Sulh Ceza Hâkimliğince 30.05.2016 tarih ve 2016/1790 D.İş sayılı karar ile itirazın reddedildiği, itirazın reddi kararının davacı idareye 23.09.2016 tarihinde tebliğ edildiği, bunun üzerine 28.09.2016 tarihli dava dilekçesi ile 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 36. maddesinin l/e bendi gereğince, davalı şirketin faaliyetinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Torbalı 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 12.02.2014 tarih ve E:2013/32, K:2014/84 sayılı, mahkemenin görevsizliğine ve dosyanın karar kesinleştiğinde Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmesine ilişkin ek karar uyarınca dava dosyası İzmir 1. İdare Mahkemesine tevzi edilmiş; İzmir 1. İdare Mahkemesinin E:2016/1069, K:2016/1089 sayılı kararı ile Torbalı Sulh Ceza Hâkimliğince verilen görevsizlik kararının kesinleşmesi üzerine, kararda yer alan hüküm uyarınca dosyanın anılan mahkeme tarafından kendiliğinden gönderildiği ve ortada İdare Mahkemesine hitaben usulüne uygun olarak düzenlenmiş bir dava dilekçesi bulunmadığı gerekçesi ile dosyanın esas kaydının kapatılarak, Torbalı Sulh Ceza Hâkimliğine gönderilmesine karar verildiği görülmüştür.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19.maddesinin 1. fikrasında; adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varması halinde, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuracağı ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteleyeceği; aynı maddenin 5791 sayılı Yasayla değişik 2. fikrasında ise, yargı merciinin, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyasını da temin ederek, gerekçeli başvuru karan ile birlikte dava dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine göndereceği hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, 1380 sayılı Kanuna aykırı eylem nedeniyle davacı şirketin faaliyetinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesine yönelik istemin, idari yargı yerinde incelenemeyeceği ve bu davanın çözüm ve görüm yerinin Sulh Ceza Hâkimliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu itibarla, Torbalı (kapatılan) 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 12.02.2014 tarih ve E:2013/32, K:2014/84 sayılı ek kararı ile idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle verdiği görevsizlik kararı üzerine Mahkememizde açılan bu davada Mahkememizin görevli olmadığı, Sulh Ceza Hâkimliği'nin görevli olduğu" gerekçesiyle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 20.2.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 1380 sayılı Yasanın 20 nci maddesine aykırı hareket nedeniyle aynı Yasanın 36/e maddesi uyarınca davalı şirkete ait işletmenin faaliyetlerinin durdurulması ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesi istemiyle açılmıştır.

Konuya ilişkin olarak yasal düzenlemeler incelendiğinde:

1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun "Sulara Zararlı Madde Dökülmesi" başlıklı 20 nci maddesi;

Su ürünleri veya bunları istihlak edenlerin veya kullananların sağlığına veyahut istihsal vasıtalarına malzeme, teçhizat, alet ve edevata zarar veren maddelerin içsulara ve denizlerdeki istihsal yerlerine veya civarlarına dökülmesi veya dökülecek şekilde tesisat yapılması yasaktır.

Hangi maddelerin dökülmesinin yasak olduğu yönetmelikte gösterilir.

"Cezalar" başlıklı 36 ncı maddesi;

Bu Kanundaki ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliklerdeki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı

hareket edenlere verilecek cezalar aşağıda gösterilmiştir.

…

e) 20 nci maddeye göre çıkarılan yönetmelikteki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenler bir milyar lira idarî para cezası ile cezalandırılır. Suç; fabrika, imalathane ve atölye gibi tesis sahipleri ve bunların sorumlu kıldığı kişiler tarafından işlendiği takdirde, on milyar lira idarî para cezası hükmolunur. Bu gibilerin faaliyetlerinin durdurulmasına ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerinin zarar vermeyecek hale getirilmesine mahkemece karar verilir.

20 nci maddeye aykırılık teşkil eden durumun kalktığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkililerince tespit edilerek mahkemeye bildirildiği veya tesis sahiplerinin talebi üzerine mahkemece belirlendiği takdirde, aynı mahkemece bu tesislerin yeniden faaliyetine izin verilir.

"Muhakeme Usulü" başlıklı 32 nci maddesi;

Bu Kanunda yer alan mahkemece yerine getirilecek görevler zaruret görülmeyen hallerde sulh ceza mahkemelerince onbeş gün içerisinde evrak üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanır.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun "Başvuru Yolu" başlıklı 27 nci maddesi;

(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

…

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür.

Hükümlerini içermektedir.

İncelenen olayda, İzmir Valiliği vekilinin şikâyeti üzerine Torbalı Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan soruşturma sonrası, İzmir Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü görevlileri tarafından 02/11/2012 tarihinde davalı şirketin Torbalı'da bulunan tesisinde yapılan denetiminde, atık su deşarjından alınan su numunesi analiz raporu sonuçlarının "Su Ürünleri Yönetmeliğinin" 11. maddesinde belirtilen "sulara boşaltılabilecek atıklar kapsamında" uygun çıkmadığının belirlenmesi sebebiyle, 17/12/2012 tarih ve 2012/1220 İd. numaralı talepnameyle 1380 sayılı Yasanın 36/e maddesi gereği, davalı şirkete ait işletmenin faaliyetlerinin durdurulması ve masrafları kendilerine ait olmak üzere tesislerin zarar vermeyecek hale getirilmesi istemiyle, Torbalı 2 nci Sulh Ceza Mahkemesi nezdinde bakılan davanın açıldığı, davalı şirketin vekili vasıtasıyla aynı Yasa uyarınca idarece verilen idari para cezasının iptalini idari yargı yerinden talep ettiği, Torbalı 2 nci Sulh Ceza Mahkemesinin 5326 sayılı Kanunun 27/8 maddesini gerekçe göstererek görevsizlik kararı verdiği anlaşılmıştır.

Konuyla ilgili mevzuat hükümleri incelendiğinde, 5326 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin idari yaptırım kararlarına karşı başvuru yollarını, 1380 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ise yaptırım kararı vermeye yetkili mercii düzenlediği görülmektedir.

1380 sayılı Yasanın 32 nci maddesinin amir hükmü gereği aynı yasa uyarınca yaptırım kararı verme yetkisi Sulh Ceza Mahkemesinindir. Olayda idari yaptırım kararı verme yetkisi idareye tanınmış ve idarece verilmiş bir kapatma cezası bulunsaydı, bu cezanın iptali isteminin Sulh Ceza Mahkemesine yapılması durumunda 5326 sayılı Kanunun 27/8 nci maddesi uygulama alanı bulurdu.

Bu durumda; 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 36/e maddesinde öngörülen yaptırım kararını vermekle aynı kanunun 32 nci maddesi gereği adli yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 4. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Torbalı 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 12/02/2014 gün ve E:2013/32, K:2014/84 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 4. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Torbalı 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 12/02/2014 gün ve E:2013/32, K:2014/84 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 20.02.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Ali ÇOLAK	Yusuf Ziyaattin CENİK	Alaittin Ali ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi AYDIN	Mehmet AKBULUT	Yüksel DOĞAN